

Резюме

Магеррамов О.М. Громадське телебачення та радіомовлення як один із видів інформаційних ресурсів і засобів масової інформації.

Законодавство про громадське телебачення й радіомовлення складається з Конституції Азербайджанської Республіки, Закону Азербайджанської Республіки «Про громадське телерадіомовлення», Закону Азербайджанської Республіки «Про інформацію, інформатизацію й захист інформації» і інших нормативно-правових актів.

Стаття присвячена громадському телебаченню й радіомовленню як одному із видів засобів масової інформації. Громадське телебачення й радіомовлення Азербайджанської Республіки порівнюються з практикою іноземних країн. У статті також досліджуються питання важливості громадського телебачення й радіомовлення на сьогоднішній день. Крім цього, роз'яснюються правові основи громадського телебачення й радіомовлення.

Ключові слова: інформація, інформаційний закон, засіб масової інформації, законодавство про засоби масової інформації, громадське телебачення й радіомовлення.

Резюме

Магеррамов О.М. Общественное телевидение и радиовещание как один из видов информационных ресурсов и средств массовой информации.

Законодательство об общественном телевидении и радиовещании состоит из Конституции Азербайджанской Республики, Закона Азербайджанской Республики «Об общественном телерадиовещании», Закона Азербайджанской Республики «Об информации, информатизации и защите информации» и других нормативно-правовых актов.

Статья посвящена общественному телевидению и радиовещанию как одному из видов средств массовой информации. Общественное телевидение и радиовещание Азербайджанской Республики сравниваются с практикой иностранных стран. В статье также исследуются вопросы важности общественного телевидения и радиовещания на сегодняшний день. Кроме того, разъясняются правовые основы общественного телевидения и радиовещания.

Ключевые слова: информация, информационный закон, средство массовой информации, законодательство об средствах массовой информации, общественное телевидение и радиовещание.

Summary

Maharramov O. Public television and radio broadcasting as one of the types of information resources and Mass Media.

Legislation on public television and radio broadcasting consists of the Constitution of the Republic of Azerbaijan, the Law of the Republic of Azerbaijan "On Public Broadcasting", the Law of the Republic of Azerbaijan "On Information, Informatization and Protection of Information" and other normative legal acts. The article is devoted to public television and radio broadcasting as one of the types of mass media. Public television and radio broadcasting of the Republic of Azerbaijan is compared with the practice of foreign countries. The article also examines the importance of public television and radio broadcasting for today. In addition, the legal basis for public television and radio broadcasting is explained.

Key words: information, information law, mass media, mass media legislation, public television and radio broadcasting.

УДК 341.232.7

Г.В. БАРЦОСЬ

Ганна Володимирівна Барцось, аспірант Національного університету «Одеська юридична академія»

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЩОДО БОРТЬБИ З ТЮТЮНОМ

У відповідь на загрозу, яку представляє незаконна торгівля тютюновими виробами, у Всесвітній організації охорони здоров'я (далі – ВООЗ) було обговорено і прийнято 12 листопада 2012 р. Протокол про ліквідацію незаконної торгівлі тютюновими виробами, що є першим протоколом до Рамкової конвенції із боротьби проти тютюну¹. Метою Протоколу є ліквідація всіх форм незаконної торгівлі тютюновими виробами відповідно до положень ст. 15 Рамкової конвенції із боротьби проти тютюну. Відповідно до ст. 45 Протокол про ліквідацію незаконної торгівлі тютюновими виробами (далі – Протокол) він набере чинності 25 вересня 2018 р. на дев'яностий день після дати здачі на зберігання депозитарію сорокового документа про ратифікацію, прийняття, затвердження, офіційного підтвердження або приєднання до нього. Наразі Протокол підписали 54 держави, а сторонами його стали 47.

Рамкова конвенція ВООЗ із боротьби проти тютюну належить до рамкових конвенцій, метою якої є «забезпечення відповідних рамок для заходів боротьби проти тютюну, що підлягають здійсненню Сторонами на національному, регіональному та міжнародному рівнях» (ст. 3). Як вказує Н.В. Хендель, наявність протоколів є однією з особливостей цього виду конвенцій, а у ст. 2 Рамкової конвенції із боротьби проти тютюну йдеться про Конвенцію та її Протоколи як єдине ціле².

Роберто Бертолліні, Софія Рібейро, Крістіна Мауер-Стендер, Гауден Галеа зазначають, що тютюн став причиною загибелі 6 мільйонів людей щороку в усьому світі, з яких 700 000 знаходяться в Європі³. Європейський регіон ВООЗ має найвищий показник серед дорослих (віком від 15 років і старше) серед усіх регіонів ВООЗ. Близько 41 % чоловіків та 22 % жінок у даний час курить тютюнові вироби. 22 % – високий середній показник порівняно з жінками в Африці, Азії та на Близькому Сході (3–5 %). Вони акцентують увагу, що існує ефективна політика боротьби проти тютюну; проте результат її впровадження залежить від діяльності, координації Європейського регіонального бюро ВООЗ⁴.

У 1987 р. Європа була першою з регіонів ВООЗ, що взяли на себе ініціативу щодо створення регіонального плану дій щодо тютюну. Перший Європейський план дій з боротьби проти тютюну 1987–1991 рр. закликав до комплексного підходу, включаючи обмеження виробництва, розподілу та просування тютюну; цінову політику; захист для тих, хто не палить; програми з оздоровлення та охорони здоров'я; підготовку фахівців з припинення куріння; практичну допомогу з відмови від паління⁵. Він також закликав держави проводити моніторинг та оцінку цих заходів. У 1988 р. Перша Європейська конференція з питань політики в галузі тютюну (яка відбулася у Мадриді) визначила напрями в Хартії про вільну від тютюну Європу, яка була деталізована десятьма детальними стратегіями для досягнення «безтютюнової» Європи.

Між 1987 р. та 1991 р. 20 держав-членів ВООЗ внесли зміни до існуючої або прийнятої нової політики боротьби проти тютюну, а дев'ять з них також прийняли комплексні національні програми. За цей період 12 держав-членів ВООЗ (переважно в західній частині європейського регіону) повідомили про зменшення споживання тютюну.

У 1992 р. був прийнятий Другий План дій щодо Європи без тютюнових виробів (1992–1996 рр.), у який було включено 37 пропозицій щодо дій, спрямованих на зміцнення зобов'язань з боротьби з тютюном та потенціалу держав-членів⁶. Другий План підкреслив важливість створення альянсів для підтримки політики боротьби проти тютюну. Він визначив пріоритети щодо сприяння створенню атмосфери, вільної від тютюнового диму, неприпустимості розповсюдження та продажу тютюну серед молоді й припинення такої діяльності.

Слід зазначити, що з 1980-х рр. у ЄС існують законодавчі ініціативи щодо боротьби з вживанням тютюну серед громадян. Метою було, з одного боку, регулювати обіг тютюнових виробів, щоб забезпечити гармонізовані стандарти та відповідну інформацію для споживачів, а з іншого – забезпечити певні обмеження щодо маркетингу тютюнових виробів з причин реалізації громадянського здоров'я⁷. Законодавство у сфері боротьби проти тютюну в ЄС можливо розділити умовно на дві сфери – Директиви про тютюнові вироби та Директиви про рекламу тютюну. Європейська комісія регулярно зустрічається з представниками держав-членів ЄС, щоб забезпечити ефективне впровадження законодавства та врахування сучасні реалії й тенденції у сфері боротьби з тютюном у державах-членах.

Таким чином, Директива про тютюнові вироби (2001 р.) – це перший основний європейський законодавчий акт, що регламентував обіг тютюнових виробів.

Основні положення Директиви про тютюнові вироби (2001 р.):

- вимагала від виробників поставити попередження негативний вплив на здоров'я тютюнових виробів;
- забороняла використання таких термінів, як «легкий», «м'який» або «низький вміст смоли»;
- мітила вимогу для виробників надавати повну інформацію про всі інгредієнти, що використовуються у їхніх продуктах;
- встановлювала максимальну межу для вмісту смоли, нікотину та окису вуглецю в сигаретах.

Директива з реклами тютюнових виробів (2003 р.) забороняла транскордонну рекламу тютюнових виробів у друкованих засобах масової інформації, радіо та онлайн-службах. Вона також містила заборону спонсорства транскордонних подій, якщо це сприяє розвитку тютюнових виробів. Тютюнова реклама та спонсорство на телебаченні було заборонено з 1989 року. Директива про послуги аудіовізуальних медіа поширює цю заборону на всі види аудіовізуальних комерційних повідомлень, включаючи розміщення продуктів. Ця всеосяжна заборона реклами в державах-членах Європейського Союзу є центральним елементом ефективної політики щодо боротьби з тютюном та допомагає зробити куріння менш помітним і привабливим у суспільстві.

Важливим фактором є те, що близько третини європейських держав впровадили всебічне законодавство щодо боротьби з тютюном, і безпосередні позитивні наслідки для здоров'я є вражаючими. Так, частота серцевих нападів знизилася на 11–19 %⁸.

Рішення про приєднання до Рамкової конвенції Всесвітньої організації охорони здоров'я із боротьби проти тютюну було прийнято на основі висновку, який був закріплений у Рішенні Ради 2004/513/ЄС щодо Рамкової конвенції Всесвітньої організації охорони здоров'я із боротьби проти тютюну.

17 червня 2016 р. Європейський Союз прийняв Рішення Ради (ЄС) 2016/1749 про укладення від імені Європейського Союзу Протоколу про ліквідацію незаконної торгівлі тютюновими виробами до Рамкової конвенції Всесвітньої організації охорони здоров'я із боротьби проти тютюну, за винятком положень Протоколу, що підпадають під дію розділу V частини третьої Договору про функціонування Європейського Союзу.

Європейський Союз при приєднанні до Протоколу заявив Декларацію про повноваження, що визначають категорії та політику в областях, щодо яких держави-члени ЄС надавали компетенції ЄС у сферах, охоплених Протоколом (далі – Протокол) відповідно до його ст. 44⁹.

Частина перша Декларації присвячена загальним принципам, відповідно до яких держави-члени ЄС здійснюють свою компетенцію тією мірою, якою ЄС не здійснює свою компетенцію. Також у Декларації зазначається, що держави-члени ЄС повинні здійснювати свою компетенцію тією мірою, якою ЄС вирішив припинити її. Необхідно зазначити, що компетенції, не віднесені до ЄС договорами, належать до компетенції держав-членів ЄС. ЄС відповідно до положень Декларації зобов'язався належним чином повідомляти про будь-яку істотну зміну своєї компетенції відповідно до ст. 44 Протоколу.

Частина друга Декларації розкриває питання про виключну компетенцію ЄС щодо положень Протоколу. Отже, ЄС має виключну компетенцію діяти стосовно питань, охоплених Протоколом, які підпадають під дію спільної торгової політики ЄС відповідно до ст. 207 Договору про функціонування Європейського Союзу.

Крім того, ЄС має виключну компетенцію щодо питань, охоплених Протоколом, які підпадають під сферу:

- митного співробітництва, як це зазначено у ст. 33 Договору про функціонування Європейського Союзу;
- наближення законодавства про внутрішній ринок відповідно до ст. ст. 113 і 114 Договору про функціонування Європейського Союзу;
- співробітництва в судовому процесі у кримінальних справах (ст. 82 Договору про функціонування Європейського Союзу);
- визначення кримінальних правопорушень (ст. 83 Договору про функціонування Європейського Союзу) лише в тому випадку, якщо в положеннях акта ЄС встановлюються загальні правила, які можуть бути порушені або змінені відповідно до положень Протоколу.

Також у Декларації наведено перелік актів Союзу, який розкриває внутрішню компетенцію ЄС у сфері ліквідації всіх форм незаконної торгівлі тютюновими виробами відповідно до Договору про функціонування Європейського Союзу.

До актів ЄС, які визначають внутрішню компетенцію у сфері ліквідації всіх форм незаконної торгівлі тютюновими виробами, належать: Директива 2014/40/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 3 квітня 2014 р. щодо наближення законів, підзаконних та адміністративних положень держав-членів щодо виробництва, презентації та продажу тютюнових виробів та суміжних товарів та скасування Директиви 2001/37/ЄС, Директива 2005/60/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 жовтня 2005 р. про запобігання використанню фінансової системи з метою відмивання коштів та фінансування тероризму, Регламент (ЄС) № 952/2013 Європейського Парламенту та Ради від 9 жовтня 2013 р., який встановлює Митний кодекс Союзу, Директива Ради 2008/118/ЄР від 16 грудня 2008 р. щодо загальних заходів щодо акцизного збору та скасування Директиви 92/12/ЄЕС, Директива Ради 2011/64/ЄР від 21 червня 2011 р. про структуру та ставки акцизного податку, що застосовуються до тютюнових виробів, Рамкове Рішення Ради 2001/500/ЛНА від 26 червня 2001 р. про відмивання грошей, ідентифікацію, відстеження, заморожування, вилучення та конфіскацію злочинів та доходів, одержаних злочинним шляхом, Акт Ради від 26 липня 1995 р. про прийняття Конвенції про захист фінансових інтересів Європейських Співтовариств.

17 червня 2016 р. Рада ЄС прийняла Рішення 2016/1750 щодо висновку про Протокол про ліквідацію незаконної торгівлі тютюновими виробами до Рамкової конвенції Всесвітньої організації охорони здоров'я із боротьби проти тютюну щодо його положень стосовно зобов'язань, пов'язаних з судовим співробітництвом у кримінальних справах, та визначенням поняття справи щодо кримінального правопорушення.

У Рішенні Ради ЄС 2016/1750 вказано, що Протокол являє собою значний внесок у міжнародні зусилля по ліквідації всіх форм незаконної торгівлі тютюновими виробами та, таким чином, боротьбу з обігом, містить зобов'язання у сфері податків та мита та зменшення реклами тютюнових виробів відповідно до ст. 15 Рамкової конвенції Всесвітньої організації охорони здоров'я із боротьби проти тютюну. Зазначається, що Протокол також сприяє безперерйному функціонуванню внутрішнього ринку тютюнових виробів, одночасно забезпечуючи високий рівень громадського здоров'я. Необхідно під-

креслити, що таким рішенням ЄС підтвердив визнання та механізм реалізації колективного права на здоров'я.

У Протоколі закріплені положення, що регулюють сфери, пов'язані з судовим співробітництвом у кримінальних справах, визначенням кримінальних правопорушень та співробітництвом з поліцією. У тих випадках, коли ст. ст. 14, 16, 19, 23, 26, 27, 29 та 30 Протоколу можуть бути запроваджені заходами, що підпадають під сферу застосування цих областей, ці положення потрапляють до сфери застосування права ЄС, а саме розділу V частини третьої Договору про функціонування Європейського Союзу.

За допомогою правових актів ЄС встановив спільні правила у сфері судової співпраці у кримінальних справах та визначення кримінальних правопорушень, таких як Акт ЄС від 26 липня 1995 р. про прийняття Конвенції про захист фінансових інтересів Європейських Співтовариств. Статті 14, 16, 26, 29 та 30 Протоколу можуть впливати на загальні правила ЄС або змінювати їх обсяг.

У ст. 1 Рішення Ради ЄС 2016/1750 регламентується, що Протокол про ліквідацію незаконної торгівлі тютюновими виробами до Рамкової конвенції ВООЗ із боротьби проти тютюну стосовно ст. ст. 14, 16, 26, 29 та 30, що стосуються судової співпраці у кримінальних справах та визначення кримінальних правопорушень, затверджується від імені Союзу.

Необхідно зазначити, що держави-члени висловлювали своє ставлення щодо приєднання до Протоколу. Наприклад, позиція Данії міститься у Рішенні Ради ЄС 2016/1750. Так, відповідно до ст. ст. 1 і 2 Протоколу № 22 про позицію Данії, доданої до Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу, Данія не бере участі у прийнятті Рішення 2016/1750 і не пов'язана ним та не має підлягати його застосуванню.

Таким чином, ЄС приєднався до Протоколу, проте вказавши пріоритет власного законодавства у цій сфері та виключної компетенції, що знайшло відображення в Декларації.

¹ Барцось Г.В. Міжнародно-правова характеристика Протоколу про ліквідацію незаконної торгівлі тютюновими виробами 2012 р. / Г.В. Барцось // Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України, 2015. – № 5. – С. 243.

² Хендель Н.В. Міжнародно-правове регулювання співробітництва держав у сфері охорони здоров'я: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Н.В. Хендель; Національний університет «Одеська юридична академія». – Одеса, 2014. – С. 98.

³ Bertolini R., Ribeiro S., Mauw-Stender K., Galea G. Tobacco control in Europe: a policy review / European Respiratory Review 2016 25: 151–157: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://err.ersjournals.com/content/25/140/151>

⁴ Там само.

⁵ The European Report on Tobacco Control Policy: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0007/68065/E74573.pdf

⁶ The European Report on Tobacco Control Policy: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0007/68065/E74573.pdf

⁷ Tobacco control in the EU: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ec.europa.eu/health/archive/ph_information/documents/tobacco_control_en.pdf

⁸ Tobacco control in the EU: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ec.europa.eu/health/archive/ph_information/documents/tobacco_control_en.pdf

⁹ Protocol to Eliminate Illicit Trade in Tobacco Products: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://treaties.un.org/pages/viewdetails.aspx?src=treaty&mtdsg_no=ix-4-a&chapter=9&clang=en

Резюме

Барцось Г.В. Міжнародно-правові зобов'язання Європейського Союзу щодо боротьби з тютюном.

У статті проаналізовано міжнародно-правові зобов'язання Європейського Союзу щодо боротьби з тютюном. Охарактеризовано міжнародно-правову співпрацю у боротьбі з тютюном у європейському регіоні через аналіз діяльності Європейського регіонального бюро ВООЗ. Розглянуто роль Всесвітньої організації охорони здоров'я у боротьбі з тютюном.

Ключові слова: Європейський Союз, Протокол про ліквідацію незаконної торгівлі тютюновими виробами, Рамкова конвенція із боротьби проти тютюну, Всесвітня організація охорони здоров'я, Європейське регіональне бюро ВООЗ.

Резюме

Барцось А.В. Международно-правовые обязательства Европейского Союза по борьбе с табаком.

В статье проанализированы международно-правовые обязательства Европейского Союза по борьбе с табаком. Охарактеризовано международно-правовое сотрудничество в борьбе с табаком в европейском регионе через анализ деятельности Европейского регионального бюро ВОЗ. Рассмотрена роль Всемирной организации здравоохранения по борьбе с табаком.

Ключевые слова: Европейский Союз, Протокол о ликвидации незаконной торговли табачными изделиями, Рамочная конвенция по борьбе против табака, Всемирная организация здравоохранения, Европейское региональное бюро ВОЗ.

Summary

Barzos G. International legal obligations of the European Union on tobacco control.

The article analyzes the international legal obligations of the European Union against tobacco control. The article describes the international legal cooperation in the fight against tobacco in the European region through an analysis of the activities of the WHO Regional Office for Europe. The article deals with the role of the World Health Organization in the fight against tobacco.

Key words: the European Union, the Protocol on the Elimination of the Illicit Trade in Tobacco Products, the Framework Convention on Tobacco Control, the World Health Organization, the WHO Regional Office for Europe.

УДК 341.01: 341.9

В.В. МАЗУРЕНКО

Влада Віталіївна Мазуренко, аспірант Національного університету «Одеська юридична академія»

ПОГЛЯДИ П.Є. КАЗАНСЬКОГО НА МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

Погляди та концепції міжнародного приватного права характеризуються значною різноманітністю та динамічністю як в сучасній доктрині, так і в минулому, й з часом мають тенденцію до змін. На це звернули увагу деякі автори, вказуючи, що «концепції щодо розуміння міжнародного приватного права змінювалися з плином часу, однак закономірність циклічності все ж таки можливо прослідкувати»¹. Тому важливими та цікавими є погляди П.Є. Казанського на міжнародне приватне право (яке він найменував міжнародне цивільне право), з властивими йому підходами, говорячи сучасною термінологією, до глобалізації.

Починаючи зі своєї першої наукової праці «Договорные реки», П.Є. Казанський послідовно відносив міжнародне цивільне (приватне) право до міжнародного права в цілому, розглядаючи його як систему, що включає міжнародне публічне та міжнародне приватне право². Навіть у назві підручника «Учебник международного права публичного и гражданского» йдеться про дві підсистеми однієї системи³. На нашу думку, це важливо саме в контексті сучасних уявлень про місце міжнародного приватного права, в контексті тенденцій, на яку звертають увагу саме фахівці в сфері міжнародного приватного права⁴, тенденції повернення до міжнародно-правової концепції міжнародного приватного права в ХХІ ст. на іншому рівні, після тривалого переважаючого цивілістичних поглядів, насамперед в радянської і пострадянської доктрині, яким, однак, передувало домінування міжнародно-правової школи міжнародного права у кінці ХІХ – початку ХХ століття⁵.

Метою статті є аналіз поглядів П.Є. Казанського на міжнародне приватне право.

Спеціальних праць з міжнародного цивільного (приватного) права у П.Є. Казанського практично немає. Але оскільки він розглядав міжнародне цивільне (приватне) право як єдине ціле, то в основних його працях з міжнародного права є вказівка чи аналіз міжнародного цивільного (приватного) права. Тому предметом нашого дослідження будуть насамперед основні праці П.Є. Казанського з міжнародного права.

Творчі здобутки П.Є. Казанського у сфері міжнародного приватного права досліджувалися незначною кількістю вчених. Це праці А.І. Абдуліна⁶, Н.В. Хендель⁷, Ю.О. Комнатної⁸, які присвячені безпосередньо вкладу П.Є. Казанського в розвиток міжнародного приватного права, та праці з історії міжнародного приватного права, насамперед Г.К. Дмитрієвої⁹, А.С. Довгерта¹⁰, О.О. Мережка¹¹.

Безсумнівно, П.Є. Казанський є визнаним вченим передусім у галузі міжнародного публічного права і його творчий доробок у цій сфері досить значний. Проте, як зазначає Н.В. Хендель, майже у всіх фундаментальних навчальних виданнях з міжнародного приватного права вказується на вплив ідей П.Є. Казанського на розвиток доктрини міжнародного приватного права¹². Так, Л.П. Ануфрієва¹³ та Г.К. Дмитрієва¹⁴ обґрунтовано відносять П.Є. Казанського до представників міжнародно-правової школи дорадянської доктрини міжнародного приватного права.

І в цьому нема протиріччя. Розгляд міжнародного права як єдиної системи допомагав П.Є. Казанському розглядати й досліджувати міжнародне публічне і міжнародне цивільне (приватне) одночасно, з позицій «універсалістичного» напрямку¹⁵.

Український фахівець з міжнародного приватного права А.С. Довгерт підкреслює: «Найбільш цікаву наукову спадщину у сфері міжнародного приватного права залишив професор Новоросійського (Одеського) університету *Петро Євгенович Казанський* (1866–1947). У відомій книзі «Підручник між-